

Izhaja vsaki četrtki ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veterinari št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 22. junija 1911.

25. številka.

Nove razmere, nove misli, novo delo!

Po vseh naših mestih, trgih in vaseh, po vseh naših hribih in dolinah je dne 13. t. m. zavlada srčno veselje in navdušenje, ker se je posrečilo pri volitvah združiti vso našo milo Slovenijo v en sam velik labor „Slovenske ljudske stranke“. Navdušena pesem o mili Sloveniji se razlega sedaj iz gri tisoč in tisoč naših mož in mladeničev, ki so polni upanja v bodočnost našega naroda in polni poguma za velika dela v proslavo slovanske domovine. Na tleh ležijo trhli in gnili stebri puhlega liberalizma. Zastava združene Slovenije bo visoko zaplapolala na cesarskem Dunaju, kjer jo bodo morali spoštovati Nemci in Italijani. To zastavo so sovražniki gazili že večkrat v blato, ker nismo bili edini, sedaj pa se ji bodo morali klanjati, ker je naša domovina z malimi izjemami združena!

Pri tej zmagi pa ne smemo ostati! Državnozbornske volitve so pokazale, kakšne da so razmere v deželi, zlasti na Goriškem. Katoliška stranka se za nekaj let ne bo morala bojevati le z liberalci, ampak tudi s socialisti. Liberalizem umira, a na njegovih razvalinah vstaja socializem. V Gorici, kjer imamo krepke katoliške delavske organizacije, ne more socializem dobiti še moči. Vse drugače je v nekaterih vaseh po deželi. Tu so s socializmom nastale povsem nove razmere. Dočim je v celem mestu goriškem, kjer je brez števila tvorniških in drugih delavcev prišlo na volišče, le 244 socialistov oboje narodnosti, prišlo jih je v Nabrežini 306, v Šempolaju 82, v Slivnem 57, v Temnici 65, v Zgoniku 78, v Št. Andrežu 93, v Podgori 189, v Solkanu 146, v Vrtojbi 155, v Brestovici 77, v Gorjanskem 54, v Komnu 59, v Mavhinjah 72, v Škrbini 42 itd. To so številke, ki nam dajo misliti. Na Krasu je pri ožji volitvi zmagal dr. Gregorin s pomočjo soc. demokratov, ki so šli voliti proti nam, zatajivši svoj gospodarski program. Nastale so razmere, ki kličejo po pomoči. Krščansko-socialna delavska organizacija se mora raztegniti tudi na deželo, posebno na goriško okolico in na Kras. Potrebno je novo delo, da nam socialistični hujski ljudstva ne skvarijo.

V ta namen nameruje sklicati vodstvo „Slovenskega katoliškega delavskega društva“ v Gorici v kratkem poseben sestanek, da se dogovorimo in zjedini moči za uspešno delovanje v bodočnosti. Razgovor se bo sukaj v glavnem okoli „Jugoslovanske strokovne zveze“, ki naj bi se utrdila tudi na Goriškem.

Naši pristaši naj razmišljujejo o tej novi misli, ki smo jo tu zapisali. O

priliki naj se udeležijo v obilnem številu tega sestanka. Rok ne smemo držati križem, ker bi to bilo za bodočnost osodopolno. Na delo torej, rojaki, na novo delo, ki je postalo potrebno po novih razmerah in po novih zmotah, ki se razširjajo mej našim ljudstvom. — Nove razmere, nove misli, novo delo!

Grozna nevihta v Trstu.

V noči na praznik sv. Rešnjega Telesa je razsajal po celem Primorskem vihar z močnim nalivom, ki je napravil povsod precejšnjo škodo. Najmočnejše je divjal vihar v Trstu v pristanišču in na morju ter tam provzročil velikansko še ne precenjeno škodo. Zahteval je tudi mnogo človeških žrtev.

Navesti hočemo nekoliko podrobnosti. Vse v tržaškem pristanišču in na morju se nahajajoče ladije so bile v veliki nevarnosti. Valovje je butalo te ladije, bodisi parnike ali jadrnice, eno ob drugo ali pa ob pomole ob katere so bile privezane. Ljudje, ki so se nahajali na teh ladijah, so se deloma rešili. Stari pomorščaki so poskakali v razburkane valove, da utečejo gotovi smrti. —

Brzoparnik „Princ Hohenlohe“ je hotel zapustiti luko ter se podati na morje, a valovi so bili premočni in stroji jih niso mogli prevladati. Parnik se je moral povrniti ob pomol.

Pet do šest metrov visoki valovi so se zaganjali ob obal ter preplavili obrežje. Na velikem trgu je voda prodrla do srede trga. Cele dele ladij so valovi odtrgali, vrvi so se pretrgale, krmila odlomila in vse polno teh reči je plavalo po razburkanem morju.

Plavajoče kopališče v bližini pomola Sanità je izginilo. Valovi so je popolnoma razrušili in le posamezni deli, deske, tramovi, sodi itd. je gnalo morje kot igrače na svoji površini.

Zunaj luke za valolomom sta butnili dve ladiji ob valolom. Od ene jadrnice so se rešili le trije. O usodi drugih petih ni nič znano — najbrže so utonili. Zopet druga ladija se je potopila pred novo luko. Raztreščila se je ob valolomu ter se pogreznila z devetimi osebami vred.

Mnogo ladij je bilo med tem časom na morju in ne ve se še o njih usodi.

V pristanišču so se popolnoma pogreznila tri ladije.

Skupna škoda se še ne da preceniti. Gotovo pa je, da presega čez deset milijonov kron.

Človeških žrtev je skupno 18. V Trstu vlada vsled tega velika potrlost.

Pri reševalnem delu so se posebno odlikovali redarji, piloti in finančni stražniki. V priznanje njih hrabrosti je dal tržaški magistrat 1500 K za te vrle može. 10.000 K pa je dovolil tržaški

magistrat, da se razdele med bolj potrebne oškodovance in med družine žrtev.

Najstarejši pomorščaki ne pomnijo takega neurja v tržaški luki.

Politični pregled.

Splošni dosedanji izid državnozbornskih volitev.

Od 516 poslancev je bilo doslej definitivno izvoljenih: 446 poslancev, od teh je nemških svobodomislecev 104 (79 v prejšnji zbornici), soc. demokratov 79, od teh 24 avtonomistov (prej 84), kršč. socialcev 76 (prej 86), bukovinskih Malorusov 5 (5), Romunov 5 (5), Vsenemcev 4 (3), židovski klub 1 (3), divjakov 6 (4).

Pri sledečih strankah manjka še nekoliko volilnih rezultatov: doslej de-

finitivno izvoljenih 15 Italijanov (doslej 1 dobili), Poljakov 32, (doslej 4 dobili, 3 izgubili); Jugoslovani 34 (37); gališki Malorusi 3 (26), doslej 1 izgubili. Manjkajo še 4 ožje volitve, razun tega še osem ožjih volitev in 58 novih volitev v Galiciji. Med podleglimi se nahaja med drugimi tudi nemški radikalec pl. Stransky in bivši minister Začek.

Dr. Welskirchner demissioniral.

Trgovinski minister dr. Weiskirchner je podal svojo ostavko, ker ni bil izvoljen državnim poslancem.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg.: monsignor Janez Kolavčič v spomin pokojne Frančiške Pavlica 20 K, monsignor Janez Lučkežič mesto

OŽJA VOLITEV NA KRASU.

Občine	20. VI. 1911		13. VI. 1911.		
	Dr. Stepančič	Dr. Gregorin	Dr. Stepančič	Dr. Gregorin	Kopač
Ajdovščina	41	146	44	138	4
Avber	35	54	12	45	5
Berje	32	19	30	6	27
Brestovica	62	51	29	12	77
Černiče	60	124	194	97	3
Dol-Otlca	116	26	106	18	—
Dutovlje	29	131	30	77	8
Gabrije	39	68	28	54	—
Gabrovica	31	27	38	8	3
Gojače	12	41	39	65	1
Gorjansko	65	46	41	20	54
Kamnje	96	7	90	5	1
Kobjeglava	39	40	47	21	—
Komen	205	186	160	108	59
Kopriva	39	34	23	20	23
Sv. Križ	116	172	75	134	18
Lokavec	93	86	89	72	1
Lokev	2	221	2	128	13
Mavhinje	21	67	5	76	72
Nabrežina	42	134	37	55	306
Naklo	92	337	98	279	42
Pliskovica	78	27	93	27	9
Povir	63	91	69	54	37
Repen	16	109	24	78	23
Rihenberg	262	291	203	262	3
Rodik	18	75	23	60	1
Sela	44	5	31	—	28
Sežana	10	268	10	206	34
Skopo	8	72	7	34	30
Skrilje	103	45	76	27	11
Slivno	8	23	1	4	57
Šempolaj	8	44	1	9	82
Škrbina	69	57	50	8	42
Šmarje	79	118	72	96	8
Štanjel	89	70	60	43	3
Štjak	106	63	109	47	3
Štorje	7	159	5	133	6
Temnica	181	27	140	13	65
Tomaj	72	128	70	67	23
Velikidol	69	11	70	8	5
Vojščica	79	9	74	5	6
Vrtovin	71	46	60	44	—
Zgonik	53	134	47	95	78
Velike Žablje	30	61	28	48	4

venca na grob pok. Frančiške Pavlica 10 K, novorojenec p. n. Anton in Marija Leban 5 K, Josip Toroš veletržec v Gorici 1 K 48 v, v nabiralnikih: v gostilni Josipa Gorjanc 1 K 20 vin., Ant. Fon 2 K 50 vin., Mihe Hvalič 2 K 10 vin. za prodane razglednice 80 vin.

Domače in razne vesti.

Ožja volitev v sežansko-komensko ajdovskem okraju. — Kakor je že na drugem mestu razvidno, je dobil pri ožji volitvi v omenjenem volilnem okraju naš kandidat dr. Stepančič 2790 glasov več 172, katere sta volilni komisiji v Črničah in v Gojačah bi rekli na kaznjivi način popolnoma protipostavno zavrgli, ker je bilo na uradnih glasovnicah ime našega kandidata tiskano, tako, da je dobil — vsaj kolikor nam je dosedaj znano — naš kandidat pravzaprav 2962 glasov, dočim jih je dobil liberalni kandidat dr. Gregorin 3950 in je bil torej izvoljen z absolutno večino 493 glasov. Pripomniti moramo, da je bil dr. Gregorin izvoljen s pomočjo socialno demokratičnih glasov in je torej on dandanes pravzaprav socialnodemokratski - liberalni poslanec. Torej je dr. Gregorin neke čudne vrste slovenski poslanec, kakor je bil njegov prednik Lojze Štrekelj, ki je bil pa izvoljen proti tedanjemu našemu kandidatu z absolutno večino 884 glasov. Iz tega je razvidno, da smo tudi v tem volilnem okraju lepo napredovali, dočim so naši nasprotniki jako nazadovali, kar da upati, da je začel tudi v tem volilnem okraju liberalizem hirati. — V ajdovskem in komenskem okraju je ime naš kandidat večino volilcev za seboj. Le sežanski okraj je torej še vedno zavetišče liberalcev. Ali tudi tam se je že začel tajati led in ko spravimo sčasoma lumparije nekaterih liberalnih kaporjonov na dan, nadejamo se, da bode tudi tam spregledalo ljudstvo kam je vodijo liberalci, ter da jim bode že v bližnji bodočnosti obrnilo hrbet in prestopilo v naše vrste.

Ožje volitve v Trstu in Istri. — Pri ožji volitvi v Trstu v II. volilnem okraju, ki se je vršila med dr. Rybařem in med ital. liberalcem dr. Gasserjem, je zmagal zadnji, ki je dobil 5579 glasov. Dr. Rybař je dobil 3107 glasov.

V I. in IV. volilnem okraju sta bila izvoljena socialna demokrata Pittoni in Oliva s pomočjo slovenskih glasov.

V prvem istrskem volilnem okraju je zmagal ital. krščanski socialc Peter Spadaro proti ital. liberalcu Bennatiju s pomočjo slov. in hrvaških glasov.

V puljsko-lošinjskem volilnem okraju je bil izvoljen istrski deželni glavar dr. Rizzi; dobil je 4901 glas, dočim je dobil njegov protikandidat dr. Laginja 4009 glasov.

Ožja volitev v Ljubljani. — Pri ožji volitvi je dobil v Ljubljani liberalc dr. Ravnihar 3283 glasov, kandidat S. L. S. dr. Gregorič pa 1839 glasov.

Ožja volitev na Štajerskem. V ptujskem volilnem okraju je zmagal kandidat S. L. S. Brenčič proti dr. Ploju, ki se je prav na prefrigani način hotel utihotapiti v državni zbor.

Poraz krščanskih socialcev na Dunaju. — Krščanski socialci so doživeli na Dunaju pri ožjih volitvah velikanski poraz. Dunaj, katerega je dosedaj zastopalo v državnem zboru 20 kršč. socialcev, bode odslej zastopan po večini od socialnih demokratov in židov. Pri ožjih volitvah v terek so namreč propadle prve ličnosti in glavni voditelji kršč. socialcev: kakor trg. minister Weiskirchner, princ Liechtenstein, bivši minister Gessmann in Wittek, župan dunajski Neumayer, podžupan Hierhammer, bivši predsednik posl. zbornice dr. Pattai, Kienböck itd. — vseh skupaj šest najst, tako da bode sedaj zastopan Dunaj v

državnem zboru po 19 socialistih, 10 nemških nacionalcih in le po 4 kršč. socialcih.

Kršč. socialce je zadela s tem porazom pravična kazen, ker so se izneverili svojemu prvotnemu programu: biti pravični vsem narodom. Pod dr. Luegerjem se je ta stranka imenovala „Kršč. socialna stranka“; po Luegerjevi smrti so jo prekrstili v „Nemško kršč. socialno stranko“, ki je pa bila v resnici veliko bolj nemška kakor krščanska, kar je dovolj dokazalo njeno nastopanje proti Vseslovenski ljudski Str. in njenim zastopnikom.

Premisliti je treba, da so dobili sedaj kršč. socialni demokratje 40.000 glasov manj kot pred štirimi leti. — Ti glasovi so bili po veliki večini slovanski, katere so kršč. socialci s svojo nemško nacionalno politiko v zadnjem času odbili od sebe. Prav zaradi tega jim je sledila tudi kazen za petami.

Pa še nekaj! Državni zbor ne bi bil gotovo razpuščen, ako bi kršč. socialci ne hoteli po vsi sili obdržati Slovanom krivične Bienerthove vlade. Mesto da bi pognali Bienertha, pognali so državni zbor. A kakor se vidi, pognali so sedaj tudi sami sebe in skoro gotovo tudi Bienertha. Tako se maščuje krivica že na tem svetu!

Razpisana župnija. — Župnija Dornberg je razpisana do 20. julija t. l.

O. kr. drž. gimnazija v Gorici. — Sprejem v prvi razred za šolsko leto 1911/12. V šolskem letu 1911/12 bode na državni gimnaziji v Gorici imel prvi razred posebne oddelke z nemškim, italijanskim in slovenskim učnim jezikom. V italijanskem in slovenskem oddelku je učni jezik za vse predmete italijanski, oziroma slovenski, za učence nemškega oddelka je oni deželni jezik (italijanski, oziroma slovenski), h kateremu se učenec pripozna kot materinemu, o b v e z n učni p r e d m e t. O uredbi sprejema samega glej sledeče naznanilo.

Naznanilo o sprejetju učencev v prvi razred (s slovenskim učnim jezikom) za šolsko leto 1911/12. I. Vpisoval o se bo za prvi razred v. poletnem obroku dne 2. julija, v jesenskem obroku dne 16. septembra, vsakokrat od 9. do 12. ure v gimnazijski ravnateljevi pisarni. Od teh dneh naj učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov ali pa po pošti predložijo sledeča izkazila: 1. krstni (ali rojstni) list, s katerim učenec dokaže, da je deseto leto že končal, ali da ga bo končal še v l. 1911. 2. obiskovalno spričevalo (šolsko naznanilo itd.) kot dokaz dosedanje ljudskošolske izobrazbe. NB. Na prepoznane prijave se ne bo oziralo. — II. Sprejemni izpiti se vrše: 1. V poletnem obroku dne 5. julija od 10. do 12. ure dopoldne pismeno, od 2. ure dalje ustmeno. 2. V jesenskem obroku dne 17. septembra ob istih urah. NB. Učenci morajo priti točno ob napovedanih urah.

O p o m b e. 1. Uspeh izpita se pove še istega dne. 2. Prepovedano je, istovrstni sprejemni izpit ponavljati, bodisi na istem ali na drugem zavodu. 3. Učenci, ki so bili v juliju sprejeti, naj se zglase šele 19. septembra pri slovesni otvoritveni maši.

III. Pri sprejemnem izpitu se zahteva: 1. iz veroznanstva toliko znanja, kolikor si ga more učenec v prvih štirih tečajih ljudske šole prisvojiti. 2. v učnem jeziku (slovenskem) spretnost v čitanju in pisanju, znanje početnih nauk iz oblikoslovja, spretnost v analizi prosto razširjenih stavkov, praktično znanje pravopisnih pravil. 3. v računstvu izvežbanost v štirih osnovnih računskih načinih s celimi števili.

IV. Pristojbine: Vsak nanovo sprejeti učenec plača prvega šolskega

dne t. j. 20. septembra, sprejemnino 4 K 20 v, učnino 2 K 60 in igralnino 1 K, skupaj 7 K 80 v.

Listnica uprave: g. Anton Rebula, Trnovica št. -11. Sporočite, ali ste prejeli „Primorski List“ Ostanite zdravi!

Mesne novice.

Vabilo. — Danes je pričela v stolni cerkvi tridnevna na čast presv. Srcu Jezusovemu. V ta namen je izpostavljeno sv. Rešnje Telo danes celi dan. Vse tri dni bodo cerkveni govori. Zjutraj ob 6. uri slovenski, zvečer ob 7. uri italijanski. Potem blagoslov z Najsvetejšim.

Prestolonaslednik nadvojvoda Frano Ferdinand, ki bode v soboto prisostvoval splavu prve avstr. dreadnoughtke v Trstu, se bo peljal mimo Gorice jutre zjutraj z brzovlakom ob 7. uri 25 min.

Visok obisk. — Jutri se pripelje z avtomobilom v Gorico nadvojvoda Friderik, vrhovni poveljnik domobranstva. V Gorici se ustavi eno uro.

Ožja volitev Gorici. — Volilni odbor združenih Slovencev za državnozbornsko volitev v mestu Gorica je že v soboto objavil v slovenskih listih svoj oklic, v katerem je mestnim slovenskim volilcem naznanil, da jim ne kaže se udeležiti dne 20. t. m. ožje volitve, ki se je vršila med slovenskim kandidatom dr. Frankom in med italijanskim liberalcem Ušajem. V pondeljek pa so to naznanjali tudi plakati prilepljeni po vogalih goriških ulic in drugod. Tam je med drugim rečeno, da smo pokazali slovenski goriški mestni volilci, da smo Slovenci v Gorici na **svojih tleh.** Iredentovska klika je sedaj prvič razumela potom naših glasovnic s l o v e n s k o b e s e d o, ki je sicer noče razumeti. — Naš kandidat je prišel v ožjo volitev in s tem uspehom smemo biti Slovenci v Gorici zadovoljni.

Pri vsem tem pa, da so Slovenci javno izjavili, da se ne udeležijo ožje volitve, so Italijani napeli vse moči, da so spravili na volišče s silo in dobroto vse, kar leže in gre. Plačevali so ljudem pijačo in jedi. Vozili so jih na volišče in z volišča na stanovanja. Vsak jim je prišel prav, naj si bo Slovenec Nemec in Italijan. In tako je prišlo, da se je udeležilo volitve na enem samem volišču nad 110 slovenskih volilcev, ki so oddali svoje glasove za Ušaj-a in med njimi je bilo tudi mnogo takih, ki so pri prvi volitvi volili slovenskega kandidata, ki so pa sedaj menili, da slovenski stvari prav nič ne škoduje, če oddajo svoj glas Ušaj-u in si na ta način zaslužijo en dober „golaš“ in nekaj pijače. Tako so spravili v terek Italijani skupaj 2571 glasov.

Protestirati pa moramo proti temu, da so magistratni uslužbenci, bi rekli, siloma gonili na volišče naše branjeve, ki prodajajo na mestnem trgu sadje in druge reči.

Iz goriške okolice.

g Iz okolice. Krompir se pridno izkopava. Cena 8 K kvintal. Večinoma se ga vozi na goriški južni kolodvor. Letina krompirja je srednja. — Polje kaže dobro, le dežja je preveč. — Svilodi predejo. Ponekod so svilode uže očistili. Svilodni trg v Gorici pa ni še odprt. Cena svilodom bo baje — kakor se sliši — 3 K klg. Po veliki večini so svilodi v goriški okolici dobro zapredli. — Letina kaže drugače dobro. Fižola bo mnogo, graha je bilo tudi še precej, enako so šparglji dobro vrgli. Tudi cena je bila dobra. Košnja pa je slabjša od lanske.

g Ozeljan Naši Ozeljanci mislijo, da so najbolj izobraženi. Ali še vedno

nosijo Gabrščekov pajčalon na očeh, da ne vidijo. Sami se slepijo in nočejo spregledati. Godi se jim kakor slepcu brez voditelja, ki gre brez strahu proti prepadu. Tukaj je Gabrščekov Portartur, tukaj ima Drejc svoje zveste vojščake. G. urednik! Na dan volitve bilo je za „naprednjake“ tukaj prav živahno. Kar okolu vratu je objemal „napredne“ znani živinski prekupec, po domače Zgonc. Ako bi imel kaj soli v glavi, bi se bil doma skrtil za kakšno ograjo s sinom vred. Navduševala sta liberalne volilce, kateri naj vstrajajo v boju za liberalno stranko za Kocjančiča, ker da bode ta na Dunaju kri prelival zanje. Kakor je bil pri nas za liberalce vesel dan, tako je bil za nas žalosten. Bili smo grdo gledani, zaničevani. Ali naša žalost se je kmalu v veselje spremenila. 14. t. m. smo že čuli, da so naše čete prodrle z veliko večino in vrgle sovražnika nazaj, da si bo težko kdaj opomogel na svoje slabe noge. Prosim, Ozeljanci, vsaj zdaj vrzite raz oči Gabrščekov pajčolan, da ne telebnete v brezdnost.

g Ravnica. Prosim, g. urednik, da mi dovolite mal kotiček v Vašem listu, da sporočim, kako se kaj pri nas godi.

Slabo se nam godi sedaj. Že osem dni neprenehoma dežuje in črešnje, od katerih smo upali dobiti kako kronico, začnejo že pokati.

Naša „Marijina družba“ je že nekaj udov izgubila, ker se mladenkam ne dopada Mariji služiti. Ljubši jim je ples in prosta zabava. Upamo, da se bo to popravilo, ko dobimo duhovna, kar se nam je obljubilo, da se v kratkem zgodi. —

Tudi izobraževalno društvo je začelo spati. Vzrok tiči v tem, da nima pravega voditelja, ki bi ude vspodbujal. Ali ne bo dolgo, pa se vzbudi in bo živahneje delovalo.

In kaj pa z klerikalci, kako je z njimi. Rad bi povedal, ali se bojim, da bodo ljudje rekli, da kdor se sam hvali, nič vreden ni. No, pa naj bo: pa samega sebe vun vzamem, ker vem, da sem malo vreden. Tu hočem nekaj omeniti radi naše volitve, da bo svet čital, da smo še na trdnih nogah, akoravno zapuščeni v vsakem oziru. Na 13. junija smo imeli drž. zbor. volitve ali ne pri nas, ampak v našem županstvu v Grgarju in nobeden ne ve in ne bi vedel, ali so šli volit Ravničani ali ne, če vam ne sporočim. Da bodo pa naši bodoči gg. poslanci vedeli, v kakšni sili in potrebi se nahajamo, želimo da bi nas kdaj milo pogledali, zadosti bi bilo le z enim očesom.

Akoravno imamo dosti različnega dela in moramo pol ure daleč na volišče, vseeno smo se udeležili onega odločnega časa in šli smo volit nas 31 mož in fantov in 30 glasov smo oddali za našega preljubljenega g. Josipa Fona, ker ga spoznamo za to sposobnega moža, akoravno čitamo od nasprotnih listov, da ni nič napravil prejšnjo dobo v državnem zboru. Mi smo taki možje, da se ne hvalimo, če kaj napravimo, in tudi naši poslanci so taki! Pa pride tisti čas, ko nas bodo nas in naše poslance naši nasprotniki hvalili. Vsak čitatelj bo mislil, da tega ne učaka, jaz pa, nespameten pisec, pravim, da ja. Vprašali bi nas pa, kako da vemo, koliko glasov smo oddali gosp. Fonu, ker je volitev tajna. Dobro! Mi smo pa taki možje, da ne tajimo nobenemu, kaj smo in vsakemu v obraz lahko povemo, da smo zagrizeni klerikalci, kakor nas nekateri imenujejo. In nič drugače ni: 27 glasov je iz Ravnice naših, 2 iz Pripeči, eden iz Podgozda in Grgarcem jih ne ostaja vsih skupaj več kakor samo 55 glasov na našo stranko.

(Konec pride.)

g Vabilo na občni zbor, katerega priredi Hranilnica in posojilnica v Oseku dne 2. julija t. l. popoldne po molitvi v

župnišču. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Revijsko poročilo. 3. Potrditev računskega sklepa za l. 1910. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

g Vabilo k občnem zboru „Hranilnice in posojilnice“ v Kojškem, ki se bo vršil dne 29. junija t. l. ob 3 in pol uri pop. v občinski pisarnici. Dnevni red: 1. Odobritev računskega sklepa za l. 1910. 2. Volitev načelstva in nadzorstva. 3. Razni predlogi.

V slučaju, da ne bo ob določenem času pričujočih postavno število članov, se bo vršil pol ure pozneje na istem mestu občni zbor pri vsakem številu navzočih članov. Načelstvo.

g „Hranilnica in posojilnica“ v Pevmi opozarja na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 25. t. m. ob 5. uri pop. v župnišču v Pevmi.

Vabilo k rednemu občnemu zboru „Gospodarskega društva“ v Gradišču pri Renčah, ki se bo vršil dne 29. t. m. na dan Sv. Petra in Pavla v gostilni g. Alojzija Štubelj-a s sledečim dnevnim redom: 1. Potrjenje letnega računa. 2. Volitev načelstva in nadzorstva. 3. Slučajnosti.

Iz ajdovskega okraja.

a Lokavec. — Naš Hmeljak, sedaj še župan, nima za seboj večine občanarjev. Liberalca je v njem ravno toliko, kolikor tehta. Sicer je uže star in bi moral misliti malo na pokoro. Pa da bi ga videli na shodu na Cesti, kjer se je ponujal Gregorin, kako se je navduševal za liberalno stranko. Ves srečen je bil. Drugi dan pa ga je tržaška „Edinost“ uže pokadila s „Kremenit značaj“! Bum! — Pravijo, da stari Hmeljak ni mogel spati 13. t. m., ko je zaznal, da je ostala njegova stranka v občini, kateri slučajno danes še županuje, v manjšini. Naj se tolaži stari Hmeljak s tem, da iz ljubezni do njega ga bodo Lokavčani odvezali od naporene županske službe, ker se jim smili, ko poti polne srage vsaki dan za blagor občanarjev. No, saj so Lokavčani usmiljeni ljudje in bodo to dobro delo tudi izvršili...

a Iz Rihoberga. Dopisnik „Soče“ naj bi se bil na-me obrnil in bi bil glede družbe pri Ličnu 11. t. m. zvečer zvedel slednje: Isti večer je bila v hotelu precejšnja družba raznih gospodov. Jaz sem prišel zadnji. Pili smo izborno vino v steklenicah, katerega dopisniku priporočam. Bili smo pri mizi: jaz, g. kaplan p. n. gg.: župan, š. voditelj, postajenačelnik Balderman, Simončič, Sever, Ličen, županov France in Jogan. Plačali smo po 80 vinarjev.

Josip Štrancar, župnik.

a Iz Rihoberga. — Veselica naše „Dekl. Mar. kongregacije“ se je 11. t. m. tako glede prireditve kot glede udeležbe nad vse nepričakovano izvršila. — Med udeleženci so bili odlični gostje: p. n. gg. dr. Lavrenčič, sodnik, l. Bunc vodja zemlj. knj., H. Pavlica, š. v., l. Križaj z gospo in otroci, or. stražm. J. Kocum, postajenač., S. Simonič, nr. post. (zadržan posl. slal vstopnino), J. Pavlica z druž., F. Bric uč., ter mnogo domačih vplivnih oseb, katerim vsem izrekamo na tem mestu prav iskreno zahvalo za udeležbo, posameznim tudi za preplačilo. — Vse točke so se na obširnem dvorišču Korpa in na okusno opravljenem odru izvajale res smelo rečeno dovršeno, ako vpoštevamo, ha so deklice mlade ravno šoli odrasle bile prvokrat na odru, zraven še v vednem strahu, da se zdaj pa zdaj vlije dež in vse prepreči. Tudi je nasprotni veter jemal glas, da se je nekaj časa le malo slišalo, čeravno se uboge deklice, da bi to oviro nadomestile, silno glasno govorile. — Druga točka, nastop predzadnje nedelje slovesno vsprejetih 43 kongreganistinj v družbenih znakih in belih oblekah pred s cveticami ozalj-

čano Brezmadežno (kipom) med tremi deklamacijami, je bila ginljiva podoba, ki je marsikomu izvabila solze o oči. — Petje so izvajale posestrime iz Kamenj v tako milih glasih in taktno, ob enem zavestno in dostojno, da so žele od vseh poslušalcev burno priznanje. Izrazimo jim tu srčno zahvalo za ljubeznivo sodelovanje! Kamenjska fara sme biti ponosna na taka dekleta. — „Najdena hči“ ni lahka temveč dolga in težka igra, za prvenke preveliko delo, a kljub temu je bila ena sodba vseh, da bolje se skoro igrati ne da. — Kdo ni občudoval Kornelijo-Reziko Vidmar, bogato Rimljanko, v njenem ponosnem nastopu, nevstrašljivi in gotovi kretnji; Fabijo, njeno ukradeno hčer, kršč. sužnjo — Kristino Saver v njenem milem vedenju in govoru; Elmo, sužnjo nemko — Kristino Gerzej, v njeni živahni resni naravi in prikupljivem nastopu; Huzando, svobojanko — Franjo Kodrič v njenem jasnem in resnem govoru in kretnji? — Paganski sužnji Lija — Tončka Krševan in Afra — Štefanka Žerjal sta svoji vlogi hudobnih, nevošljivih suženj izborno rešili in mnogo smeha provzročili s svojo živahnostjo; tudi kršanska Katažanka — Juljka Colja, in Solima — Katica Kodrič, sužnja, ki je Kornelijo ukradla hčer, a se potem skešana kristjana vrnila Kornelijo prosit odpuščenja, sta prav dobro igrali. — Prizor s petjem „Predica“ je bil tako ljubeč in ginljiv, tako naravno ljubeznjiv, da je res vse poslušalce v veselju iznenadil, da so ga dekletca morale ponavljati in ga glasno odobravanje zahtevalo še tretjkrat, kar se pa seveda ni zgodilo! — O vsej prireditvi je bila ena sodba, da je bila res lepo izvršena in krasna, tako da je presešla vse dosedanje veselice v Rihobergu. — Ja, to pa gre priznanje in zahvala gč. E. Blažica, tuk. učiteljici, ki je deklice z velikim trudom, a z vnemo sama pripravila za igro in prizor, sploh za vse. — S svojim vzgojevalnim delom v naši kongregaciji si je gč. Blažica pridobila priznanje in zaupanje ljudstva, kar naj gospodično bodri v nadaljno hvaležno delo v nravni prid naše mladine. — Zahvaliti moramo tudi g. Bavčerjevo za brezplačni odstop dvorišča in sob, istotako g. dr. Stejko-vo za dvorišče. — Bog vsem stotero povrni, kateri so na katerikoli način pripomogli, da je prvi nastop naših mladih družbenic tako krasno vspel!

Sv. Križ-Oesta. — Dne 25. t. m. na tretjo pobinkošno nedeljo bode slovesen shod vseh udov tretjega reda sv. Frančiška iz cele Vipavske doline, in sicer v cerkvi čč. oo. kapucinov. Takrat bode služba božja v somostanski cerkvi s sledečim vsprejdom: Zjutraj ob 6. uri bo pridiga in potem maša. Ob 10. uri zopet pridiga in potem slov. peta sv. maša. Popoldan ob drugi uri sklepna pridiga, potem blagoslov in nazadnje procesija. Vse pridige bodo o tretjem redu sv. Frančiška. Vabljeni so vsi udje tretjega reda in drugi ljudje, da se udeležijo te lepe slavnosti. Spovedovalo se bode že v soboto zjutraj in potem popoldan in v nedeljo ves čas, dokler bo kaj ljudi. Ob enem bo tudi pol-dnevno čiščenje Najsvetejšega. Naproša se tudi častita duhovščina, naj se vernikom iz lece to oznani.

a Gabrije vipavsko. Nedeljo pred ožjimi volitvami je imel dr. Podgornik javen shod za dr. Gregorina. Predsednika shoda je dobila naša stranka. Jurist g. Jež je pobijal dr. Podgornikove trditve. Zastran pojasnil ste obe stranki zadovoljni; zastran v s p e h a si pa želimo, da bi nam še kedaj večkrat nasprotniki priredili javen shod in nam prepustili tako mirno mesto predsednika. Tudi razšli smo se mirno.

V Gabriju se dobi že še vina.

Iz tolminskega okraja.

t Baška dolina. Večni kandidat, Hrabroslav Vrtovec, je bil gotov, da si bo zvrtil predor do parlamenta, pa si je zvrtil le slep brlog, v katerem sanja lahko sedaj s svojo harmoniko o posameznih točkah svojega duhovitega programa. Dva meseca je lazil okoli od kraja do kraja ali — prav za prav — od krčme do krčme, ter razlagal raznim rudečenosim kapacitetam politiko prihodnosti. Kolikor več pijače je komu plačal, toliko bolj ga je dotični občudoval, dokler ni zadremal za mizo ter v prikazni gledal bodočo „Slovansko enojko“ in Vrtovcu v „zarji slave“. — In sedaj se je pa kar naenkrat [zgodilo tako, da se ni moglo hujše: — kandidat in njegov program sta padla pod politično škarpo. Tolminci se čudijo: vse glasove smo mu dali, in vendar jih ni imel zadosti! — Čadražani in Zadlažani zmajujejo z glavo: hentaj, sirk bo drag! — Kandidat je padel, cena je pa poskočila kot divja koza... Zadelo nas bo še kamenje, ki se je zdrlo po drči! — Učite se iz tega, da mož ne sme iti za sirkom kakor pujsek. — Tudi melški Seljani so Vrtovcu zvesto držali lestvico s tem, da so — razven enega — vsi ostali doma. Videti je, da jim gre zelo k srcu pesem:

„Kdor ni za drugo rabo,
naj varje dom in babo!“

Strahopetcev, ki se ob času boja poskrijejo po zapečkih, S. L. S. ne potrebuje. Plačanih pristašev pa tudi ne mara: za denar se kupi osla, ne pa moža! —

Iz iderske doline. V naši dolini je padala dne 14. t. m. precejšnja toča, ki je napravila veliko škodo na poljih. — Cesta Golobrd-Britof tako slabo gradijo, da se morajo nekatera dela po dva do trikrat prenoviti. To provzroča dva-trikratne stroške, katerih pa naši ljudje niso voljni prenašati. Zato se pritožujejo pri županstvu in tudi pri okrajnem glavarstvu so se nekateri pritožili. Toda zdi se, da se glavarstvo na te pritožbe ne ozira, marveč dopušča, da se godi ljudstvu taka krivica. Zahtevamo, da se temu nedostatku odpomore in naj se zgradi cesta trdno in v zadovoljstvo vseh, kakor se je zgradila cesta Kobališče-Marijacej, katero sta zgradila gg. Debenjak in Velikonja. Upamo, da se bode ta naša opravičena zahteva tudi na merodajnem mestu upoštevala. Če ne bo odpomoči, se zopet oglasimo.

Iz cerkljanskega okraja.

c Otalež. — Radi pontifikalne sv. maše in sv. birme v Cerknem se bo običajni znani shod sv. Petra in Pavla ap. praznoval v nedeljo dne 2. julija t. l. z navadno slovesnostjo, h kateri pričakujemo kolikor mogoče veliko obiskovalcev.

c Šebrelje. (Strela.) V torek zvečer je udarila strela v hlev posestnika Ivana Močnika. Slamnata streha je začela goreti. Sreča je bila, da so požar sosedje kmalu pogasili. Gospodarja je strela tako omamila, da so ga spravili k zavesti z veliko težavo.

Iz bovškega okraja.

b Iz Bovca. — Kakor že obče znano, dobili smo nov avtomobil za prevoz pošte med Bovcem in sv. Lucijo, kateri je dospel v četrtek 8. t. m. ob 9. in pol zvečer. Za vsprejem istega pripravljala se je velika svečanost. Bovec bil je pod zastavami, ljudstva natlačen je bil trg, pa tudi ob cesti, koder je vozil avtomobil, vse polno ljudi, streljalo se je s topiči in rakete švigale so na vse strani.

Čital sem že v več listih pohvalno o našem novem avtomobilu. Priznavamo tudi mi Bovčani, da je to zelo eleganten voz, ali vendar vsakemu ni povsem všeč, namreč tarifa vožnje je za navadnega kmeta malce previsoka, kar bo promet zelo oviralo, ker je tukaj konkurenca in kmet gleda zelo nato, kje je ceneje.

Opombe vredno je tudi to, da je v nedeljo 11. t. m. neki kramar iz Gorice dospel v Bovec; nevem ali je mislil, da je tukaj trg ali kaj? Rekli so, da je to kramarjev Drejc, kateri je izstopil v hotelu pri „Pošti“, da bi tam svojo suho robo prodajal. Ker pa ljudje niso bili razpoloženi z njim trgovati, ter so nameravili napraviti izlet z omenjenim avtomobilom v Log, pritekkel je gospod kramar na trg, ter vabil ljudi, ki so se mislili odpeljati, prav kakor imajo navado goriški kramarji, „Pejtega noter“, za božjo voljo ljudje pejtega noter, da se pomenimo radi volitev. Ker se nihče ni odzval, stekel je na dvorišče, kjer so nekateri igrali na kroglice; ali tudi tukaj ni ničesar opravil.

Ves prepaden najbrže od sramote prišel je zopet na trg in mesto da bi držal napovedani shod, odločil se je po dolgem premišljevanju, odpeljati se z izletniki v Log pod Mangart, da si ohladi prevročo kri.

Torej shoda ni bilo!

Radovedni opazovalec.

b Log pod Mangartom. V našem planinskem raju imamo vedno kaj novega, lepega in veselega.

Naša vrla šolska mladina nam je pred kratkim napravila krasno veselico. Deklice so z „Junaško deklico“ ganile srca navzočih. Do grla pa smo se nasmajali hlapcu „Matiču“ čegar vlogo je tako natančno igral 12 letni deček Kašca. Ljudstvo je odšlo s sladko zavestjo, da je ta mladina njihova.

Naš katoliški „Mangart“ pa nas je zabavljajl binškošni pondeljek kar s 4 igrami. Zrli smo na resno zgodovinsko igro „Mlini pod zemljo“ z nekako grozo, smejali se pa „Zamorcu“. „Večna mladost“ nas je navdušila za večno mlado krščansko idejo. „Luknja v namiznem prtu“ nam je prav razkrila žensko trmo.

Ponosno smejo dvigniti glave naši fantje in dekleta, saj so na Bovškem prvi, ki slede drugim zavednim, krščanskim tovarišem po širni Sloveniji. Čast Vam!!!

Na praznik presv. Trojice se nam je radovalo srce, ko smo gledali nad 40 novoobhajancev pristopiti k ljubitelju mladine, ljubemu Jezusu. Veličastno se je izvršila ta slavnost, in obhajanci so ostali cel dan skupaj, šli na izlete itd.

Kaj pa volitve? Ogromna večina je naša, in menda par revežev je še ostalo zelenih na suhem drevesu liberalizma. Morda so pa še ti v srcu že naši, pa so okolščine sitne. Demokracija je pa le gnila mrha, ki se nastavlja lisicam. Če se pa lisica ujame, se ji bodo modri ljudje le smejali. Tako torej živimo tukaj v našem kotliču, živo, veselo in zadovoljno.

Ko bo še kaj, pa bomo povedali kakor n. pr., da nas je počastil v nedeljo pred volitvami sam A. Gabršček, ki se je pripeljal z novim avtomobilom iz Bovca k nam.

G. je bil zelo prijazen, samo menda tako le nas je presodil, da še nismo prav pri pameti. Seveda se zelo veselimo njegove razsodbe, zakaj pri njem je vse v nasprotnem smislu, in gorje nam, če nas kedaj spozna on za pametne.

Iz komenskega okraja.

km Iz Temnice. Našemu rojaku dr. H. Stepančiču izrazili smo svoje popolno zaupanje posebno pri ožji volitvi.

181 mož mu je oddalo svoje glasove. Nasprotnikov je bilo le 27. Ako se ni posrečila zmaga sedaj, se zgodi to v prihodnje. Brez boja ni zmage! Mi gremo naprej! Naše vrste se množe.

km **Vojštica**, 16. jun. — Strašno jutro je bilo pri nas jutro praznika Sv. R. T. Strašanski vihar prihrumel je od severja, lomil in izruval je drevje, obračal latnike ter napravil precejšno škodo. V starodavnem „Tabru“ pri cerkvi nagnil je, gotovo čez 400 let staro velikansko lipo. Korenine so se zmajale in zemlja odprla! Grozno!

Od tam gnalo se je vse proti morju, oziroma proti Trstu. Govori se, da je tam velika škoda na morju in po okolici. Toliko deževja, povodnji, groma in treska in snega po Čavnu in po Nanosu o Sv. R. T. ali o sv. Ivanu ne pomni nobeden.

V jutro na petek je pa strela vdarila v strelovod na farovžu in na zvoniku. Vdarec je bil tako močan, da se je mislilo, da se vse poslopje in cerkev sesuje. Škode, hv. Bogu! nobene, ker strelovod je nov in napravljen po najnovejšem sistemu.

km **Pliskovica**. — Pred nekaj časom poročal je „Pr. List“, kako se je naš g. nadučitelj trudil ustanoviti N. D. O. Ta „firma“ je bilo mrtvo rojeno dete, torej je ni več. Ali prevelika skrb g. učitelja za mladino, da bi ne postala preveč pobožna, mu ne da miru. Sedaj sanjajo nekaj o sokolih. Sedaj že pridno telovadijo po sokolsko, t. j. vsako nedeljo se je treba kaj početrati, „oferirati“ kakšno kano i. t. d. in to v pričo g. nadučitelja. Kako je lahko zadovoljen med svojimi gojenci, ki se tako hitro nauče drsanja na olupkih jabolka. Od kar se ta g. trudi rešiti narod pod raznimi „firmami“, opaziti je med mladino vedno večje odtujenje od vere in cerkve. Ljudje se zgražajo in poprašujejo: ali je dovoljeno enemu učitelju tako počenjanje, ko ga slišijo, kako jim citira članke iz protiverskega lista „Jutro“ in pači zgodovino, namigajoč: tako bi bilo, če bi prišli „klerikalci“ do vlade. Pa ne vidi, kako mu portugalski rogovileži rastejo že čez glavo in bi, če bi mogli in smeli, v trenutku pokončali vse, kar še po veri diši.

Vprašamo okraj. šol. svet in slavno c. kr. okr. glavarstvo: ali je dovoljeno g. nadučitelju do 11. 12. ure in še čez ponoči popivati in tako mladino navajati k zapravljenosti in „drsanju na olupkih jabolka“?

Srce nas boli, ko pomislimo, kako s krvavimi žulji vzdržujemo današnje ljudsko šolstvo in si takorekoč redimo gada na prsih. Ali odločno rečemo, da tega ne bomo več mirno prenašali. Mi nočemo doživeti „Portugala“. Prihodnjič opišemo, kako so se obnašali v agitaciji za državnozbornske volitve razni liberalni in socialistični veljaki. Eden v imenu tovarišev.

km **Tomačevica**. Dne 15. t. m. je v naši vasi umrl 74 letni posestnik Josip Gec. Pogreb je bil v soboto zjutraj. N. p. v m.!

km **Škrbina**. V nedeljo, dne 25. t. m., po pop. službi božji se bode vršilo pri nas predavanje na dvorišču posestnika Cotiča. Predaval bode g. dr. Lavrenčič.

Iz sežanskega okraja.

s **Iz Sežane**. Vsi c. kr. so bili na delu za c. kr. Gregorina. Od c. kr. slug

do najvišjega c. sr. uradnika. Potem naj še kdo trdi, da ni bil Gregorin vladni kandidat. Sicer pa bi bil res pravi čudež, ako bi Gregorin ne bil izvoljen. Liberalci so zanj strastno agitirali, vsi c. kr. in zraven še rdeči sociji! Gregorinu lahko rečemo danes: Liberalni c. kr. socialni demokrat!

s **Iz Štjaka**. — Veliko vam imam povedati iz teh volivnih bojov tu od nas. Pred časom prišel nas je obiskat in agitirat braniški učitelj Peček; pa moral jo je odkuriti, dobil jih je nekaj pod nos. Istočasno prišli so trije socijalni demokratje iz Nabrežine, pri volitvah dobili so vsak svoj glas, skupaj tri.

Pri ožjih volitvah dobil je tu naš Stepančič 106 glasov, Gregorin pa 63.

Sedaj pa pogledjmo malo bližje to volitev.

Vladal je silen terorizem. Kar mrgolelo je agitatorjev, ki so volivcem menjali od glavarstva pečatene glasovnice, jih jim vsiljevali in jih tako veliko premotili.

Pri tej agitaciji z od c. kr. okr. glavarstva pečatenimi glasovnicami odlikoval se je tu posebno naš znani, pri občinskih volitvah pogorali krčmar. To vam je junak! Vsaj se poznamo.

Sploh je pa naša štjaška vas, seveda zato, ker je najbližje pri cerkvi, pri volitvah najslabša. Je v njej mnogo dobrih, pa še več hinavcev. Premislite samo, kako je bilo z glasovnicami, ki jih je „gospod“ podpisal; kam so šle? To so figa možje! Še več! Hinavci!

Nahaja se pa med volivci še nek poseben kampjon, ki že od mladosti pozna samo volivno pravico za ženski spol. Zares zelo napreden! Ženska volivna pravica!! Ta kosmačin spomnil se je svojih mladih, nerodnih let in si je še pri volitvah postavil za državnega poslanca, nežni spol; oh kako si nežen, obenem pa neumen!! Poznamo te! Že še prideš! Hotel si blatiti, sam si se oblatil. Mi poznamo našega gospoda, poznamo njegovo neomadeževano življenje, mi ga spoštujemo, cenimo. Ljubimo, ti neumni liberalci, okusil boš pa kmalo, če ne jenjaš, zaničevanje cele, širne štjaške občine! Dosti, francoskem u agitatorju!!

s **Zgonik**. — Pred več leti nismo imeli Zgoničani (kar nas je pristašev S. L. S.) prav nobene zaslombe v naši občini. Pozneje se je spremenilo. Komandirali so nas liberalni Miliči, kateri so še predobro znani po Krasu. Njih slava je skoraj uže prešla in naselil se je skoraj v naši občini mir in zadovoljnost. A zli duh ne pusti dobrih ljudi v miru. Rovarstvo in zdražba je začela cvesti. Elementi, ki nimajo kaj izgubiti, so buknili na dan, in ravnokar minule volitve so pokazale, da divjad ima še vedno zaslombo. Kaj so delali pri ravnokar minulih volitvah, je boljše, da javnost o tem ne izve. Ob deželnozbornskih volitvah l. 1909. je bila skoraj cela občina, cela županija v našem taboru. Letos pa je le tretjina za nami. Kaj je temu krivo? Morebiti naš dušni pastir? O saj je tako mehak, tako ljubeznjiv, tako postrežljiv, tako vzgleden duhovnik, delaven! Le zlobnež mu more nasprotovati in ga črniti! Kaj pa je krivo, da smo šli tako nazaj pri volitvah? Kdor je bil navzoč pri shodu, katerega je sklicala S. L. S. dne 11. t. m., se je prepričal na lastne oči, da baraba obvladuje mirne ljudi. Na tem shodu se je dobil liberalni nemirnež iz Zgonika, ki je šel s pestjo nad naše pristaše in je pošiljal naše govornike v svinjak, naj pridigu-

jeta prešičem. Pri tem pa je klel, da so se lasje ježili. Kdo se more takim izmečkom postaviti po robu. Orožnik z bodalom, drugi uže ne! Kdo se bo izpostavljal insultom takih izmečkov! Oj zgonički liberalci, ste lahko ponosni na tak gnoj! In da je izid volitev tak, so ravno ti dvomljivi elementi krivi, ti kričači, zmirljavci in izzivači! — Bog jim odpusti! Žalostno, a resnično.

s **Iz Zgonika**. — Naša „Marijina družba“ je priredila drugi binkoštni praznik lepo veselico, katero je ponovila dne 11. t. m. Obakrat je ljudstvo napolnilo dvorišče župnišča. Program so izvajala dekleta kaj lepo, najsibode pesmi ali igro „Sv. Neža“. Nekatero igralko moramo res pohvaliti, zlasti Nežo, kralja in kraljico. Le tako naprej! A tudi tamburaški zbor iz Saleža je izbornorešil svojo nalogo. Petje in tamburanje je vodil naš župnik, preč. g. Nemeč. Ta je vsemu duša! „Marijini družbi“ moremo le čestitati na lepem vspehu! — V Zgoniku ni bilo še nikoli nobene veselice. Ta je bil prvi nastop. Začetek je dober! Naprej! Našemu preč. g. župniku pa, ki se celega žrtvuje za dobrobit Zgoničanov, izražamo našo srčno zahvalo!

s **Iz Tomaja**. Naši socialni demokratje so glasovali pri ožji volitvi za Gregorina. Preslepljeni ne vedo, da liberalni Gregorin (kapitalist) in delavec se izključujeta. No, jim ne zamerimo! Kogar hoče Bog kaznovati, ga s slepoto udari. Liberalci ni bil in ne bo prijatelj delavcev! Če pa hočejo naši sociji pljuvati v skledo, iz katere jedo, naj le! Dober tek! Ko jih bodo liberalni odiruhi zatirali in davili, bodo pa cvlili in preklinjali liberalce. — Naš Vran, ki je letal po Krasu za Gregorina, je ves iz sebe, ker je njegov šef zmagal. Sedaj bo s še debelejšo palico mahal okoli; gnojnica z njegovega dvorišča pa bo še v večji množini tekla po Tomaju.

s **Vabilo** k predstavi, koju priredi dekliška šola „Elizabetišče“ v Tomaju dne 25., 26. in 29. junija t. l. na dvorišču Elizabetišča. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. sedež l. vrste 1 K, II. vrste 60 v. Preplačila se hvaležno sprejemajo v korist zavoda. Vspored: I. Pesem: „Pozdrav“. II. Pozdrav, govori Pertot Marica. III. „Zabavna ura v gospodinjski šoli“. Šaljiv prizor. IV. „Dve Materi“. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih V. Pesmi med posameznimi dejanji: 1. Nagoro. 2. Pozdrav prvi cvetki. 3. V naravi. 4. Naša zvezda. 5. Večerna. VI. Šaljivo srečanje z raznimi dobitki. Srečke po 10 v. K obilni udeležbi vabi uljudno vodstvo Elizabetišča.

s **Vodovod za Kras**. Kakor smo doznali iz verodostojnega vira, se hoče vlada resno poprijeti dela za kraški vodovod. Vidi se, da ji zelo na srcu leži blagor tamošnjega prebivalstva in da resno misli na to, kako bi se dvignila na Krasu blagovitost in zboljšal gospodarski položaj, čemur je dobra pitna voda, ki mora biti v zadostni meri na razpolago, predpogoj.

Iz korminskega okraja.

Ponarejeno vino v Korminu. Pod tem naslovom smo priobčili svoječasno iz nekega drugega lista posneto notico, da je bilo v Korminu kaznovanih 8 oseb zaradi ponarejevanja vina. Iz Kormina pa pišejo, da v Korminu ni bil zaradi ponarejenja vina nikdo kaznovan, pač pa da sta bila kaznovana dva iz Koprive (Capriva), vsak po 200 K globe.

LISTEK.

Marx-ov nauk o delu in veljavi.

Nauk sv. cerkve proti oduštvu se je v krščanskem ljudstvu globoko ukoreninil in se je začel majati še-le, ko je cerkev vsled upornosti svetnih knezov in cesarjev začela zgubljalati moč. Še v 16. in 17. stoletju se je kršč. ljudstvo balo prejemati in terjati obresti. Usura (t. j. vsakršno izkoriščanje bodisi z denarjem bodisi potom trgovine in kupčije bodisi potom najemščine in zakupnine itd.) je bila od 9. stoletja dalje prepovedana kot protizakonita tudi po državnih postavah. Naše kolonstvo je v zmislu cerkvene in svetne postave srednjega veka najgrše oduštvu. — Tudi „Usue licitae“ iz rimskega prava so bile po cerkvenih in svetnih postavah pregrešne in oduške. 1)

Koncem srednjega veka so začele kršiti to postavu celo cerkve z nakupovanjem rent, ki so bile v začetku nekaj davek, kasneje pa pravo oduštvu. Rimski papež Pij V. (1566—1572) je čutil v svojem času potrebo braniti v konstituciji: „Cum onus“ cerkveno postavu proti oduštvu. Te rente so bile sovzrok luteranske propagande in kmečkih uporov. Tudi francoska revolucija, ki do danes še ni končala, ima mej drugim svoj vzrok v izkoriščanju ubogega ljudstva.

Uživanje obresti in „sadov“, ki so bili pridobljeni s tujim delom, je oduštvu. Nehote priznava to resnico tudi A. Weiss, ki si pa v tem vprašanju nasprotuje, ko piše: „Moč ki oploja, je delo.“ 2) Iz teh besed sklepamo dalje tako-le: Ako ne more nobena stvar sama brez dela roditi sadu, je očitno, da je ves prirastek k novi veljavi potom produkcije plod edino-le dela in da torej brez dela živeti pravično ne moremo. Stvari ne morejo (kakor denar!) nobene nove veljave dodati same iz sebe k novemu produktu. Same iz sebe veljajo po produkciji prav toliko, kolikor so veljale pred produkcijo. Surovine, stroji itd. ne morejo iz sebe dati novemu produktu več veljave, kakor so jo imeli pred produkcijo. Pomnožitev veljave je torej sad edino-le človeškega dela. Ako je kdo komu posodil žito in je po enem letu iz zgolj naravne produktivnosti zahteval kak dobiček, je to po školastičnem in cerkvenem nauku v srednjem veku veljalo za oduštvu.

„Čas“ pravi, da se veljava meri po raznih okolnostih in dostavlja: „Hohoff bi ugovarjal, da bi taka veljava (po raznih okolnostih) ne bila nič enotnega, veda pa mora vse enotno razložiti. Toda odgovor je lehak. Naloga vede je tolmačiti to, kar je, a ne umetno polagati v stvari, česar v njih ni!“

Odgovarjamo, da uči enotnost veljave veda. Ko pravimo 1 posolja = 40 K, 1 omara = 40 K, 1 suknja = 40 K, 4 pari črevljev = 40 K, 10 hl vode na dan (v mestu) = 40 K na leto, 100 hl vode na dan (na deželi) = 40 K na leto, 2 hl vina (v dobri letini) = 40 K, 1 hl vina (v slabi letini) 40 K itd., hočemo s tem reči, da so postelja, omara, suknja, 4 pari črevljev, 10 hl vode, 100 hl vode, 2 hl vina, 1 hl vina itd. glede veljave popolnoma enaki, da je torej njih merilo za veljavo enotno. Te enotnosti pa bi ne bilo, ako bi se veljava merila po neenakih okolnostih. Veda uči torej enotnost veljave, le v navadnem življenju na pr. na trgu se cene napravljajo na različne več ali manj sleparske načine. Meriti se pač pravi, primerjati kako stvar z določno količino enake stvari, katero količino jemljemo kot enoto. (Dalje pride.)

1) Cit. delo Vogelsanga in Hohoffa str. 52.

2) Soziale Frage II., 659, in Apologie str. 488.

— V manufaktorni trgovini —
TEOD. HRIBAR V GORICI
— (prej „Krojaška zadruga“) —

se dobi najboljšje platno in bombaževina za perilo, brisalke, namizni prtji, serviete, žepni robci itd.
CENE SOLIDNE.